

Aningaasarsiornikkut, inuuniarnikkut kulturikkullu pisinnaatitaaffiit pillugit nunat tamalaat isumaqatigiissutaat (1966)

(1976-imi atuutilersoq)

Isumaatiigiissummi matumani peqataasut naalagaaffiit

isumaqarput - Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaanni tunngaviit nalunaarutigineqartut naapertorlugit - inuit pissusissamisoortumik ataqqinartuunerinik inuiaallu tamarmiusut naligiimmik annaaneqarsinnaanngitsunillu pisinnaatitaaffeqarnerat nunarsuarmi kiffaanngissuseqarnermut, naapertuillu arnermut eqqissisimanissamullu tunngavinnik pilersitsisuusut,

akueraat pisinnaatitaaffiit taakku inuit ataasiakkaat pissusissamisoortumik ataqqinartuuneranneersuusut,

akueraat - Inuit pisinnaatitaaffii pillugit Nunarsuarmiut nalunaarutaat naapertorlugu - inuit kiffaanngissuseqartut innuttaasutut politikkikkullu kiffaanngissuseqarnermik kiisalu annilaanngateqarnissamut ajornartorsiornissamullu kiffaanngissuseqarnermik iluaquteqartut pillugit takorluugaq taamaallaat anguneqarsinnaasoq, kikkulluunniit innuttaasutut politikkikkullu pisinnaatitaaffimminnik aamma aningaasaqarnikkut, inuttut atukkatigut kulturikkullu pisinnaatitaaffimminnik iluaquteqarsinnaanngorlugit atugassarititaasunik taamatut ittunik pilersitsisoqarneratigut,

nassuerutigaat, Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaasa inuit pisinnaatitaaffiini kiffaanngissuseqarnissamullu pisinnaatitaaffiini nalinginnaasumik ataqqinninnissamut eqqortitsinissamullu naalagaaffit pisussaaffileraat,

nassuerutigaat, inoqatinut inuiaqatigiinnullu ilaaffigisamut pisussaaffeqarneq pissutigalugu inuit ataasiakkaat pisussaaffigigaat isumaqatigiissummi matumani pisinnaatitaaffiit akuerineqartut siuarsarnissaat eqqortinneqarnissaallu anguniassallugu,

artikelit uku pillugit isumaqatigiipput:

Immikkoo

rtoq I

Artikel 1

- 1. Inuiaat tamarmik nammineq aalajangiisinnaassuseqarput. Taanna pissutigalugu politikkikkut inississimaffigisassaminnik killilersugaanatik aalajangiisinnaallutik aamma aningaasaqarnikkut, inooqataanikkut kulturikkullu ineriartortitsinissamut namminneq killilersugaanatik isumaginnissinnaasut.*
- 2. Illugiilluni iluaquteqarnissaq pillugu tunngavik aamma naalagaaffiit akornanni pisinnaatitaaffiit tunngavigalugit nunani tamalaani aningaasaqarnikkut suleqatigiinnermeersuni pisussaaffinni taamaaliornikkut akuliuttoqanngikkaluartoq pinngortitameersunik pisuussutiminnik isumalluutiminnillu killilersorneqarnatik nammineq siunertaminnut inuiaat tamarmik aalajangiisinnaapput. Inuiaat aniguinissamut periarfissaminnik arsaarneqanngisaannassapput.*
- 3. Isumaqatigiissummi matumani naalagaaffiit peqataasut, tassunga ilanngullugit soorlu namminersortuunngitsunik nunanik aqutsinermut akisussaasut imaluunniit nunat nakkutilliiffigineqartut, nammineq aalajangiisinaanermut pisinnaatitaaffiup naammassineqarneranut peqataassapput aamma Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaanni aalajangersakkat naapertorlugit pisinnaatitaaffik taanna ataqqissallugu.*

Immikkoo

rtoq II

Artikel 2

- 1. Isumaqatigiissummi matumani naalagaaffik peqataasoq kinaluunniit kisimiilluni kiisalu nunani tamalaani pisussaavoq
sapinngisamik annertunerpaamik sakkullu tamaasa tulluurtut atorlugit ikiuutissalluni nunanilu tamalaani suleqatiginnissalluni, pingaartumik aningaasaqarnikkut atorlutigullu, tassunga ilanngullugit pingaartumik inatsisitigut aqqiinnikkut isumaqatigiissummi matumani akuerineqartut pisinnaatitaaffiit siumukarfiusumik*

Aningaasarsiornikkut, inuuniarnikkut kulturikkullu pisinnaatitaaffiit pillugit nunat tamalaat tamakkiisumik piviusunngortinnissaat siunertaralugu qanoq iliornissamut piareersaateqarluni.

2. *Isumaqatigiisummi matumani naalagaaffiit peqataasut ammip qalipaataa, suaassuseq, oqaatsit, politikikkut allatigulluunniit isumaqarneq, nunami inuuniarnikkullu nagguiit, pisuussutinut tunngasut, inunngorneq allatullu inissisimaneq sunaluunniit eqqarsaatigalugu assigiinngitsuliorfigineqarnani isumaqatigiisummi matumani pisinnaatitaaffiit allanneqartut naammassineqarnissaannut qulakkeerinissamut pisussaaffeqarput.*

3. *Nunat siuarsarniakkat, inuit pisinnaatitaaffii taakkunanilu inuiaqatigiit aningaasaqarnerat pissusissamisoortumik eqqarsaatigalugit, nunanut allamiunut naleqqiullugu isumaqatigiisummi matumani allanneqartut aningaasaqarnikkut pisinnaatitaaffiit qanoq annertutigisumik qulakkiissallugit nammineq aalajangissavaat.*

Artikeli 3

Isumaqatigiisummi matumani peqataasut naalagaaffiit isumaqatigiisummi matumani allanneqartut aningaasaqarnikkut, inooqataanikkut kulturikkullu pisinnaatitaaffiit tamaasa angutinit arnaniillu naligiimmik iluaqutiginnissaasa qulakkeerneqarnissaanut pisussaaffeqarput.

Artikeli 4

Isumaqatigiisummi matumani naalagaaffiit peqataasut akueraat isumaqatigiisummi matumani qulakkeerneqartut pisinnaatitaaffiit naapertorlugit naalagaaffimmit ataatsimit inatsisitigut aalajangersarneqartunik killilersuiffiqeqarsinnaallutik pisinnaatitaaffinnullu taakkununga taamaallaat ataqatigiissinneqarsinnaappata inuillu kikkut tamarmik oqartussaaffigisaanni inuiaqatigiinni tamanut taamaallaat ajunngitsumik iluaqutaassapput.

Artikeli 5

1. Isumaqatigiisummi matumani sunaluunniit tassani akuerineqartunik pisinnaatitaaffinnik imaluunniit kiffaanngissuseqarnissamut pisinnaatitaaffinnik arlaannaatigulluunniit aseruinnissamik imaluunniit isumaqatigiisummi matumani tunngavigineqartut qaangerlugit killiliinissamik siunertaqartunik naalagaaffiit, inuit eqimattat ataasiakkaalluunniit suliaqarnissamut imaluunniit iliuseqarnissamut arlaatigut pisinnaatitaaffinnik kinguneqartutut nassuiarneqassanngilaq.
2. Inatsisit, isumaqatigiissutit, allaffissornikkut aalajangersakkat ileqqulluunniit naapertorlugit akuerineqartut imaluunniit isumaqatigiisummi matumani naalagaaffinni peqataasuniittut tunngaviummik inuit pisinnaatitaaffii killilersorneqassanngillat imaluunniit saneqqunneqassanngillat oqartuusaarluni isumaqatigiissutit matuma taamatut pisinnaatitaaffiit akuerinngikkai imaluunniit annikinnerusumik taakka akuerineqartuusaartillugit.

Immikkoo

rtoq III

Artikel 6

1. Isumaqatigiisummi matumani naalagaaffiit peqataasut sulinissamut pisinnaatitaaffik akueraat, tassunga ilanngullugu nammineq toqqakkaminnik imaluunniit pisussaaffigisaminnik sulinerimikkut nerisassanut ineqarnermullu iluaqutaasinnaasut sulluunniit, pisinnaatitaaffiullu taassuma qulakkeerneqarnissaanut tulluurtunik aaqqiinissamut.
2. Pisinnaatitaaffiit taakku tamakkiisumik piviusunngortinnissaat anguniarlugu isumaqatigiisummi tassani peqataasup iliuserisaanut ilaassapput teknikkikkut ilitsersuutit aamma inuussutissarsiutinut ilitsersuutit kiisalu ilinniarnissamut suliniutit aamma inuit ataasiakkaat politikkikkut aningaasaqarnikkullu kiffaanngissuseqarneranik qulakkeerisunik aningaasarsionnikkut, inuuniarnikkut kulturikkullu ineriartornissaanut kiisalu tamakkiisumik kinguneqartumillu sulilernissaannut suleriaatsit.

Artikeli 7

- Isumaqatigiisummi tassani naalagaaffiit peqataasut naapertuilluurtumik iluaqusiisumillu sulinermi atukkanik iluaquteqarnissamut inuup kialluunniit pisinnaatitaaffeqarnera akueraat, pingaartumillu qulakkiissallugit:
- a) akissarsiat, taamaalilluni sulisut tamarmik naammaginatumik minnerpaamik akissarsiaqarlutik aamma arlaannaatigulluunniit immikkoortitsisoqarnani assinganik naleqartumik sulinermut assigiimmik akissarsiaqarlutik, tassa angutinit pissarsiarineqartunit ajornerusumik arnat sulinermi atugaqarnissaat qulakkeerneqarluni, sulinerntu assigiinnut akissarsiat assigiit;
  - I) isumaqatigiisummi matumani aalajangersakkat naapertorlugit namminermtu ilaqtutanullu inummut ataqqinartumik inuuneqarneq;
  - b) sulinermi atukkat isumannaatsut peqqinnartullu;
  - c) atorfeqarsimanerup sivissusaa tulluurtumillu qaffasinnerusumi suliffimmi qaffatsinneqarnissamut pikkorissuseqarneq taamaallaat tunngavigalugit kikkunntu tamanut naligiimmik periarfissaqarneq;
  - d) qasuersaarneq, sulinngiffeqarneq aamma piffissap suliffiusup naammaginatumik killeqartinnissaa kiisalu akissarsiaqarluni akuttunngitsumik feeriarternissaq, ulluinnarni nalliuttuni akissarsiaqarnissaq.

Artikeli 8

1. Isumaqatigiisummi matumani naalagaaffiit peqataasut uku qulakkeerneqarnissaannut pisussaaffeqarput:
  - a) taakkunani inatsisit kisiisa atugaralugit nammineq toqqaanikkut suliatigut peqatigiiffinnik pilersitsisoqarneratigut taakkunanilu ilaasortaanikkut aningaasarsionnikkut, inooqataanikkut kulturikkullu soqutigisanik siuarsaanissamut illersuinissamullu kikkut tamarmik pisinnaatitaaffeqarnerat. Pisinnaatitaaffimmik taassuminnga ingerlatsinissamut killilersuineq sunaluunniit akornusiissanngilaq, inatsisitigut taamatut aalajangersarneqartut, aamma kikkut tamat oqartussaaqataaneranni nunap isumannaatsuunissaanut imaluunniit

Aningaasarsionnikkut, inuuniarnikkut kulturikkullu pisinnaatitaaffiit pillugit nunat tamalaat

---

tamat eqqissisimanissaannut soqutigisaannut imaluunnit allat pisinnaatitaaffiit kiffaangissuseqarnerinilu illersuinissamut pisariaqartinneqartut eqqaassanngikkaanni;

b) suliatigut peqatigiiffiit nuna tamakkerlugu peqatigiiffinnik imaluunniit kattuffinnik pilersitsinissamut pisinnaatitaaffii kingullertullu taaneqartup nunani tamalaani suliatigut kattuffinnik pilersitsinissamut ilaasortaanissamullu pisinnaatitaaffii;

c) suliatigut peqatigiiffiit inatsisitigut taamatut aalajangersarneqartut, aamma kikkut tamat oqartussaaqataaneranni nunap isumannaatsuunissaannut imaluunniit tamat eqqissisimanissaannut soqutigisaannut imaluunnit allat pisinnaatitaaffiit kiffaangissuseqarnerinilu illersuinissamut pisariaqartinneqartut eqqaassanngikkaanni allatigut killilersorneqarnatik sulinissamut pisinnaatitaaffii;

d) *suliumajunnaarnissamut pisinnaatitaaffik, taanna nunap pineqartup inatsisaanut naapertuuttumik ingerlanneqarpat.*

2. *Sakkutuuni ilaasortat eqqarsaatigalugit pisinnaatitaaffiit taakku ingerlannerani politiit imaluunniit naalagaaffimmiit inatsisinut naapertuuttunik killilersuinissaannut artikeli una akornusiissanngilaq.*

3. *Artikeli tassani peqatigiiffeqarnissamut kiffaanngissuseqarneq aamma peqatigiiffiornissamut pisinnaatitaaffiup illersugaanera pillugu Nunani Tamalaani Sulisartut Suliniaqatigiiffinni isumaqatigiissutip 1948-imeersuni naalagaaffiit peqataasut inatsisitigut aaqqiinissamut imaluunniit inatsisip imatut atornerqarnissaanut isumaqatigiissummi pineqartumi aalajangersarneqartunik qularnaveeqqusiinernik killilisussanik artikeli manna arlaannaatigulluunniit pisinnaatitsinngilaq.*

Artikeli 9

Isumaqatigiissummi matumani naalagaaffiit peqataasut inooqataanerup toqqissisimanartuunissaanut inuit pisinnaatitaaffii suulluunniit akueraat, tassunga ilanngullugit inunnut qularnaveeqqusiineq.

Artikeli 10

Isumaqatigiissummi matumani naalagaaffiit peqataasut akueraat:

1. *Inuiaqatigiit pissusissamisoortumik tunngaviumillu ataatsimoortuitut ilaqtariinnik sapinngisamik annertunerpaamik illersuissallutik ikiuissallutillu, pingaartumik taakku pilersinnerinut, meeqqallu ilinniartitaanerini pilersuisussaanerisa atuunnerani. Aapparilerneq aapparilersussat killilersugaanatik akuersinerisigut taamaallaat pisinnaavoq.*

2. *Ernissaq naammaginatut sioqqullugu kingornalu anaanaasut immikkut illersorneqassapput. Piffissami tassani anaanaasut sulisartuusut akissarsiaqarlutik sulinngiffeqarallassapput imaluunniit tulluurtumik isumaginninnikkut isumannaarneqarlutik sulinngiffeqarallassapput.*

3. *Naggeqarneq pissutsilluunniit allat pissutigalugit assigiinngissutsisoqarnani meeqqanut inuusuttunullu tamanut illersuineq ikiuinerlu eqqarsaatigalugit immikkut qanoq iliornissamut piareersaateqartoqassaaq. Meeqqat inuusuttullu aningaasaqarnikkut inooqataanikkullu iluaqtiginierinut illersorneqassapput. Inuunermut navianartumik imaluunniit nalinginnaasumik ineriartornerannut akornusiinnaasutut naatsorsuutigineqartariaqartumik ileqqorissaanerinut imaluunniit peqqissusiannut ajoqusiinnaasumik sulinikkut suliaqartinnissaat inatsisit malillugit pineqaatissiissutaasinnaavoq. Naalagaaffiit aamma ukiutigut killinik aalajangersaasariaqarput akissarsiaqartitsilluni meeqqanik sulisitsineq inertequtaatillugu inatsisillu malillugit pillarneqataasinnaalluni.*

Artikeli 11

1. *Inuit kikkulluunniit inuussutissarsiorfeqarnissaat, inummut tassunga naammattumik taassumalu ilaqtanaanut, aammalu naleqquttumik nerisaqarnissaat, atisaqarnissaat ineqarnissaallu pineqartullu inuttut atugaanik pitsanngorsaajuarnissaq isumaqatigiissummi matumani peqataasut naalagaaffiit akuersaarpaat. Naalagaaffiit peqataasut pisinnaatitaaffiup taassuma piviusunngortinnissaa qulakkeerniarlugu tulluurtumik aaqqiissuteqassapput, tassa akuerigamikku kajumissuseq tunngavigalugu nunani tamalaani suleqatigiinneq tassunga tunngatillugu annertuumik pingaarteqarmat.*

2. *Isumaqatigiissummi matumani peqataasut naalagaaffiit kaanneq pillugu inuit kikkulluunniit tunngaviumik kiffaanngissuseqarnerannik akuersisut, tamarmik immikkut aamma nunani tamalaani suleqatigiinnikkut pisariaqartunik aaqqiinernik aalajangiissapput, tassunga ilanngullugit*

a) *atornerisartutitigut ilisimatuussutsikkullu ilisimasanik tamakkiisumik iluaquteqarnikkut, inuussutissanut tunngavinnik ilisimasat siuariartinnerisigut aamma pinngortitami pisuussutinik sunniuteqarluarnerpaamik inerisaanerup iluaquteqarnerullu anguneqarneratigut nunalerinermi periutsit allannortinnerisigut nerisassanik sananissamut, toqqortarinissaannut agguannissaannullu periutsit pitsaanerulersinnissaannut aalajangersimasunik pilersaaruserneq;*

b) *nunat inuussutissanik eqqussuisut kiisalu inuussutissanik avammut niuruteqartut ajornartorsiutaannik eqqarsaatiginnittumik pisariaqartitsinermut naleqqiullugu nunarsuarmi inuussutissanik pilersuinerneq naapertuilluurtumik agguarneri qulakkeerlugit.*

Artikeli 12

1. *Isumaqatigiissummi matumani peqataasut naalagaaffiit timikkut tarnikkullu peqqissutsimik qaffasinnerpaamik anguneqarsinnaasut iluaqtiginissaannut inuit kikkulluunniit pisinnaatitaaffeqarnerat akueraat.*

2. *Pisinnaatitaaffiup taassuma tamakkiisumik piviusunngortinnissaata anguneqarnissaanut isumaqatigiissummi matumani naalagaaffinniit aaqqiissutit aalajangiiffigineqartussanut ilaapput pisariaqartut*

a) *toqungallutik erniusut aamma meeraaqqat akornanni toqusernerit amerlassusaasa ikilisinneqarnissaat kiisalu meeqqap peqqissumik ineriartornissaanik siurasaaneq;*

b) *inuit avatangiisiini aamma suliffeqarfinni eqqiluisaarnikkut pissutsinik sutigut tamatigut pitsanngorsaaneq;*

c) nappaatinik tamanut siaruartunik nunallu iluaniittunik kiisalu inuussutissarsiutigut allatigullu nappaatit pitsaaliorneri, katsorsarneri akiorneqarnerilu;

d) inuit kikkulluunniit nakorsamit ikiorneqarnissaasa kiisalu napparsimanerup nalaani peqqissartinnissaasa paarineqarnissaasalu qulakkeerneqarnissaanut periarfissanik pilersitsineq.

Artikeli 13

1. Isumaqatigiissummi matumani naalagaaffiit peqataasut ilinniartitaanermut kikkulluunniit pisinnaatitaaffeqarnerat akueraat. Ilinniartitaaneq inuup inuttut tamakkiisumik ineriartorneranik taassumalu ataqqinartuuneranik akuersinermik kiisalu inuit pisinnaatitaaffiini tunngaviusunillu kiffaanngissuseqarnissamut pisinnaatitaaffinnik ataqqinninnerup nukittorsarnissaanik siunertaqarnissaa pillugu isumaqatigiipput.

Aammattaaq ilinniartitaanikkut inuiaqatigiinni killilersugaanngitsuni iluaqutaasunik kikkut tamarmik iliuuseqarsinnaalernissaat, naalagaaffiit tamarmik aamma ammit qalipaateqatigiit, inuiaassutsikkut immikkoortut imaluunniit upperisarsiornikkut immikkoortoq akornanni paasinninnermut, qanilaartuunermut ikinngutiginnermullu iluaqutaanissaa aamma Naalagaaffiit Peqatigiit eqqissisimanerup atatiinnarnissaanut sulinerannik siuarsaanissaa isumaqatigiissutigalugu.

2. Isumaqatigiisummi matumani naalagaaffiit peqataasut akueraat pisinnaatitaaffiup taassuma tamakkiisumik piviusunngortinneqarnerata angunissaanut

- a) tunngaviusumik atuartsineq pinngitsaaliissutaassasoq kikkunnullu tamanut akeqassanngitsaq;
- b) alloriarnerit akornanni atuartseriaatsit assigiinngitsut, tassunga ilanngullugit teknikkikkut atuartsissutigullu atuartsineq, kikkunniit tamanit ingerlanneqarsinnaasunngortinneqassasoq tassunga sakkut sakkut tamarmik pingaartumillu annertusiartortumik akeqanngitsumillu atuartsisoqarneratigut;
- c) qaffasinnerusumik atuartsineq piginnaasat tunngavigalugit kikkunniit tamanut naligiimmik periarfissanngortinneqassaaq, tassunga tulluurtut sakkut tamaasa atorlugit pingaartumillu akeqanngitsumik atuartsinerup annertusiartortumik eqqunneqarneratigut;
- d) tunngaviusumik ilinniartitaaneq tunngaviusumik atuartsinermik pissarsisimanngitsunut imaluunniit naammassinnissimanngitsunut sapinngisami kajumissaataallunilu annertusiartortinneqassaaq;
- e) alloriarfintut tamanut atuuttumik atuarfeqarnermik inerisaanissamut pimoorussamik ilungersuuteqartoqassaaq, tulluurtumik ilinniagaqarnerisuteqarnerq pilersinneqarluni, ilinniartitsisullu atortuisigut pissutsit pitsanngorsartuarneqarlutik.

3. Isumaqatigiisummi matumani naalagaaffiit peqataasut pisortani oqartussanit pilersinneqartunit allaaneruseruni meeqqaminnut atuarfinnik allanik angajoqqaat taamaattoqassappallu nakkutiginnittup toqqaanissamut kiffaanngissuseqarneranik ataqqinnissamut pisussaaffeqarput, naalagaaffimmit piumasarineqartunik akuerineqartunilluunniit atuartsinikkut minnerpaamik piunasaqaatinik taakku naammassinnippata, aamma meeqqat upperisarsiornikkut atuartaanissaannik aamma nammineq isumaat naapertorlugu ileqqorinnikkut perorsaanermik qulakkeerinnippata.

4. Artikelimi matumani sunaluunniit imatut nassuiarneqassanngilaq tamanna inuit ataasiakkaat suliniaqatigiiffiillu atuarfinnik pilersitsinissamut aqutsinissamullu kiffaanngissuseqarnerinut akuliunnermik kinguneqartoq, taamaattorli artikelimi tassani imm. 1-imi tunngaviit allanneqartut aamma atuarfinni aalajangersimasuni atuartsinerit naalagaaffimmit minnerpaatut piunasaqaatitut aalajangersarneqartunut naapertuunnissaat pillugu piunasaqaammik eqqortitsillutik.

Artikeli 14

Isumaqatigiisummi matumani naalagaaffik peqataasooq kinaluunniit, nammineq isumaqataalernermini nunamini imaluunniit oqartussaaffigisaani nunami allami pinngitsaaliissutaasumik akeqanngitsumillu tunngaviusumik atuarfimmi atuartsinermik qulakkeerisimanngitsooq ukiut marluk iluanni - pilersaarummi ukiut arlallit naammaginatut aalajangersarneqartut iluanni - kikkunniit tamanut pinngitsaaliissutaasumik akeqanngitsumillu atuartsineq pillugu tunngaviup annertusiartortumik naammassineqarnissaanut sukumiisumik sulinermi pilersaarusiorinissamut akuersinissamullu pisussaavoq.

Artikeli 15

1. Isumaqatigiisummi matumani naalagaaffiit peqataasut kikkulluunniit imatut pisinnaatitaaffeqarnera akueraat:

- a) kulturilernermi peqataanissaq;
- b) ilisimatuussutsikkut siuariarnermi taassumalu atorneqarnerani iluaqutit iluaqutiginissaannut;
- c) ilisimatuussutsikkut, atuakkatigut imaluunniit eqqumiitsuliornikkut pilersinneqartunit, nammineq pilersitaneersunik ileqqorissaarnikkut atortutigullu soqutigisat illersorneqarnerinik iluaquteqarnissamut.

2. Pisinnaatitaaffiup taassuma qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu isumaqatigiisummi matumani naalagaaffiit peqataasut kikkulluunniit aqqiinerinut ilaassapput ilisimatusarnerit kulturillu allanngutsaaliornissaannut, ineriartortinnissaannut siuariartinneqarnissaannullu pisariaqartut.

3. Isumaqatigiisummi matumani naalagaaffiit peqataasut ilisimatuussutsikkut ilisimatusarnermut sulinermillu pilersitsinermut pinngitsoorneqarsinnaanngitsup kiffaanngissutsip ataqqineqarnissaanut pisussaapput.

4. Isumaqatigiisummi matuma peqataasut naalagaaffiit ilisimatuussutsikkut kulturikkullu nunani tamalaani atassutinik suleqatigiinnernillu siuarsaanerit inerisaanerillu anguneqarsinnaasut ajunngitsorsiassat akueraat.

Immikkoort

oq IV

Artikel 16

1. *Isumaqatigiisummi matuma peqataasut naalagaaffiit isumaqatigiisummi immikkoortoq manna naapertorlugu tassani akuerineqartut pisinnaatitaaffiit eqqortinneqarneri eqqarsaatigalugit aaqqiinerit aalajangiiffiqarsimasut siuariarfiusimasullu pillugit nalunaarusiornissamut pisussaaffeqarput.*

2. a) *Nalunaarusiat tamarmik Naalagaaffiit Peqatigiit allattaanerannut nassiunneqassapput, taassumalu taakku assilineri isumaqatigiisummi matumani aalajangersakkat naapertorlugit Aningaasarsiornikkut isumaginninnermilu Siunnersuisoqatigiinni suliarineqartussanngorlugu ingerlateqqillugit.*
- b) *Naalagaaffiit Peqatigiit allattaanerata aamma assilineri imaluunniit isumaqatigiisummi tassani peqataasuniit ataatsikkut immikkut suliniaqatigiiffinni taakkunani ilaasortaasunut nalunaarutit attuumassuteqartut tamaasa immikkut suliniaqatigiiffinnut ingerlateqqissallugit, nalunaarutit imaluunniit taakku ilai apeqqutinut taakku malittarisassai malillugit suliniaqatigiiffiit taaneqartut suliassaqarfinnut tunngasuuppata.*

Artikeli 17

1. Isumaqatigiisummi matuma peqataasut naalagaaffiit isumaqatigiissutip matuma atulersinneraniit kingusinnerpaamik ukiup ataatsip kingorna naalagaaffiit peqataasut aamma immikkut suliniaqatigiiffiit pineqartut isumasioreerlugit Aningaasaqarnikkut isumaginninnermilu siunnersuisoqatigiinnit aalajangersarneqartussa q suliniutissaq naapertorlugu immikkoortukkuutaartumik nalunaaruteqartassapput.

2. Nalunaarusiani isumaqatigiissut taanna naapertorlugit pisussaaffinnik naammassinninnissamut annertunerusumik annikinnerusumilluunnit akornusiisimasunik pissutsinik ajornartorsiutinillu allattuisoqarsinnaavoq.

3. Isumaqatigiisummi matumani peqataasoq ataaseq siusinnerusukkut Naalagaaffiit Peqatigiinnut imaluunniit immikkut suliniaqatigiiffimmu paasissutissanik attuumassuteqartunik nalunaaruteqarsimappat paasissutissat taakku uteqqinneqarnissaat pisariaqanngilaq; eqqortumik paasissutissanut nalunaarutigineqarsimasunut innersuussinissaq naammassaaq.

Artikeli 18

Inuit pisinnaatitaaffii aamma tunngaviusumik kiffaanngissuseqarnermut pisinnaatitaaffiit pillugit apeqquitiit eqqarsaatigalugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaat naapertorlugu pisussaaffini naapertorlugit isumaqatigiisummi aalajangersakkat taakku suliassaannut ilaasut naammassineqarnissaat eqqarsaatigalugu anguneqarsimasut siuariarnerit pillugit nalunaarutit tunniunneqarneri pillugit Aningaasaqarnikkut isumaginninnikkullu siunnersuisoqatigiit immikkut suliniaqatigiiffinnik isumaqatigiissuteqarsinnaapput. Nalunaarusiat taakku naammassineqarnissaanut aaqiinerit siunertaralugit immikkut suliniaqatigiiffinni oqartussanit piginnaatitaasunit akuersineqarsimasut aalajangiinerit innersuussinerillu pillugit paasissutissanik imaqassapput.

Artikeli 19

Aningaasaqarnikkut isumaginninnermilu siunnersuisoqatigiit isumaliutiginninneq aamma nalinginnaasumik innersuussinerit saqqummiunneqarnissaat imaluunniit, taamaattoqassappat, ilisimatitsinissaq siunertaralugu artikel 16 aamma 17 naalagaaffiit tunniussimasaat aamma artikel 18 naapertorlugu immikkut suliniaqatigiiffiit tunniussimasaat inuit pisinnaatitaaffii pillugit nalunaarusiat inuit pisinnaatitaaffiit pillugit isumalioqatigiissitamut tunniussinnaavaat.

Immikkoortoq 20

Isumaqatigiisummi matuma peqataasut naalagaaffiit kiisalu immikkut suliniaqatigiiffik pineqartoq Aningaasaqarnikkut isumaginninnermilu siunnersuisoqatigiinnut artikel 19 naapertorlugu nalinginnaasumik innersuussinerit imaluunniit taamatut nalinginnaasumik innersuussinernut innersuussinerit pillugit inuit pisinnaatitaaffii pillugit isumalioqatigiissitamii imaluunniit tassani allani eqqaaneqartuni tamani innersuussinermut oqaaseqaateqarsinnaapput.

Artikeli 21

Aningaasaqarnikkut isumaginninnermilu siunnersuisoqatigiit ilaannikkut nalinginnaanerusunik innersuussinertaqartunik nalunaarusianik aamma isumaqatigiisummi matumani peqataasuniit aamma isumaqatigiisummi matumani akuerineqartut pisinnaatitaaffiit nalinginnaasumik eqqortinneqarnerinik angusaasimasuni aalajangiiffigineqartut siuariarnerillu aaqiinerit pillugit immikkut suliniaqatigiiffinnit tiguneqarsimasut paasissutissat eqikkarnerinik ataatsimeersuartunut saqqummiussinnaavoq.

Artikeli 22

Aningaasaqarnikkut isumaginninnermilu siunnersuisoqatigiit Naalagaaffiit Peqatigiinni oqartussat allat, taakku ataanni oqartussat aamma immikkut suliniaqatigiiffiit teknikkikkut ikiorsiissuteqarnermik suliqartut isumaqatigiisummi immikkoortumi matumani pineqartunut nalunaarusianut atatillugu apeqquitiit suulluunniit oqartussanut taakkununga iluaqutaasinnaasut ilisimatitsissutigisinnaavaat, suliassa qarfigisami iluani aalajangiisussanngorunik isumaqatigiissutip matuma kinguneqarluartumik annertusiartuaartumillu naammassineqarnissaanut peqataasinnaasunik nunani tamalaani aaqiinerinik aalajangiisussanngoraangata.

Artikeli 23

Isumaqatigiisummi matuma peqataasut naalagaaffiit isumaqatigiissutigaaq isumaqatigiisummi akuerineqartut pisinnaatitaaffiit anguneqarnerinut nunani tamalaani aaqiinerinut ilaasinnasut isumaqatigiissut naammassineqarneri, innersuussutit akuerineqarneri, teknikkikkut ikiorsiinerit aamma naalakkarsuisut soqutiginnittut suleqatigalugit nunarsuup immikkoortuini ataatsimiinnerit aamma siunersiveqatigiinnermi misissuinnernilu teknikkikkut ataatsimiinnerit.

Artikeli 24

Isumaqatigiissummi matumani sunaluunniit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaanni aamma immikkut suliniaqatigiiffiit aalajangersagaanni, isumaqatigiissummi matumani apeqqutini pineqartut eqqarsaatigalugit Naalagaaffiit Peqatigiit oqartussaanni assigiinngitsuni aamma immikkut suliniaqatigiiffinni akisussaaffiini erseqqinnerusumik allanneqartuni killilersuinertut nassuiarneqassanngilaq.

Artikeli 25

Isumaqatigiissummi matumani sunaluunniit pinngortitami pisuussutaannik isumalluutaannik tamakkiisumik killilersorneqanngitsumillu atugaqarnissamut iluaquteqarnissamullu inuiaat tamarmik pissusissamisoorumik pisinnaatitaaffiik killersuinertut nassuiarneqassanngilaq.

Immikkoort

oq V Artikel

26

- 1. Isumaqatigiissut manna Naalagaaffiit Peqatigiinni naalagaaffimmit ilaasortaasumit kimilluunniit imaluunniit immikkut suliniaqatigiiffiit arlaannit ilaasortamit kimilluunniit, naalagaaffimmit kimilluunniit Naalagaaffiit akornanni Eqqartuussiviannut akuersisimasumit kiisalu naalagaaffik alla sunaluunniit, Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimeersuarneranni isumaqatigiissummi peqataanissamut kaammattorneqarsimasumit atsiorneqarsinnaavoq.*
- 2. Isumaqatigiissut manna atortussanngortinneqassaaq. Atortussanngortitsinermit sakkut Naalagaaffiit Peqatigiit allattaaneranni toqqorsimaneqassapput.*
- 3. Isumaqatigiissut manna artikelimi matumani imm. 1-imi taaneqartunit naalagaaffinnit kikkunnilluunniit akuerineqarsinnaavoq.*
- 4. Akuersineq Naalagaaffiit Peqatigiit allattaanerannut akuersinermit sakkut toqqorneqassaaq.*
- 5. Naalagaaffiit Peqatigiit allattaanerata isumaqatigiissummi matumani naalagaaffiit tamaasa atsiorsimasut imaluunniit isumaqatigiissummi matuminnga akuersisimasut atortussanngortitsinermit imaluunniit akuersinermit sakkunik sunilluunniit toqqorsineq pillugu ilisimatitsissaaq.*

Artikeli 27

- 1. Isumaqatigiissut manna atortussanngortitsinermit imaluunniit akuersinermit sakkut 35-iannik Naalagaaffiit Peqatigiit allattaaneranni toqqornerinut ullormiit qaammatit pingasut kingorna atulersinneqassaaq.*
- 2. Naalagaaffik kinaluunniit atortussanngortitsinermit imaluunniit akuersinermit sakkut 35-iannik toqqorneqarnerisa kingorna isumaqatigiissummik taassuminnga atortussanngortitsisoq imaluunniit akuersisoq isumaqatigiissut nammineq atortussanngortitsinermit imaluunniit akuersinermit sakkut toqqorneqarneranni qaammatit pingasut kingorna atulissaaq.*

Artikeli 28

Isumaqatigiissummi matuma aalajangersakkat killilerneqarnatik imaluunniit ilaatinngitsoorneqarnatik naalagaaffinni kattussimasuni immikkoortuni tamani atorneqassapput.

Artikeli 29

- 1. Isumaqatigiissummi matuma peqataasoq naalagaaffik kinaluunniit allannguutissanik siunnersuuteqarsinnaavoq taakkulu Naalagaaffiit Peqatigiit allattaanerannut nassiullugit. Taanna tamatuma kingorna isumaqatigiissummi allannguutissatut siunnersuutigineqartut naalagaaffinnut peqataasunit nalunaarutigissavai qinnuigalugit siunnersuutit suliarineqarnissaat taasissutiginnissaallu siunertaralugu naalagaaffiit peqataasut ataatsimeersuarnissamik kissaateqarnersut nalunaaruteqaqqullugit. Taamatut ataatsimeersuortoqarnissaanik naalagaaffiit peqataasut pingajorarterutai ikinnerpaamik marluk kissaatigippassuk allattaaneq Naalagaaffiit Peqatigiinni aqunneqartumut ataatsimeersuarnermut aggersaassaaq. Allanguineq sunaluunniit naalagaaffinnit peqataasunit najuuttunit amerlanerussuteqartunit akuersissutigineqartoq aamma ataatsimeersuarnermit taasissutigineqartoq Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimeersuarneranni akuerisassanngorlugu saqqummiunneqassaaq.*
- 2. Allanguinerit atuutilissapput Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimeersuarnerannit akuerineqarpata aamma isumaqatigiissummi matumani peqataasunit pingajorarterutinit marlunnit amerlanerussuteqarnikkut akuerineqarlutik pineqartut nunani naalakkersuinikkut iluarsaanneranni malittarisassat naapertorlugit.*
- 3. Allanguutit atulersinneqarpata taakku naalagaaffinnit peqataasunit akuersisimasunit pituttuisuussapput, naalagaaffiit peqataasut allat isumaqatigiissummi matumani aamma siusinnerusukkut allannguinerit akuerisimasaminni aalajangersakkanit suli pituttugaallutik.*

Artikeli 30

Artikel 26, imm. 5 naapertorlugu nalunaarutit tunniunneqartut apeqqutaatinngit Naalagaaffiit Peqatigiit allattaanerata isumaqatigiissummi matumani artikelimi tassani 1-imi pineqartut naalagaaffiit tamaasa artikel 26 naapertorlugu atsiornerit, atortussanngortitsinerit akuersinerillu pillugit artikel 27 naapertorlugu isumaqatigiissutip taassuma atulersinneranut ulloq kiisalu artikel 29 naapertorlugu atulersinneqartut

allanguinerit suulluunniit nalunaarfigissavai.

- a)
- b)

Artikeli 31

1. *Isumaqatigiissut manna, tuluttuua, franskisuaa, kinerisuaa, russisuaa aamma spanimiusuaa assinganik atuuttut, Naalagaaffiit Peqatigiit toqqorsivianni toqqorneqassaaq.*

2. Naalagaaffiit Peqatigiit allattaanerata isumaqatigiissummi matumani artikel 26-imi pineqartut immikkoortunut ilaasunut naalagaaffinnut tamanut isumaqatigiissutip matuma assilinera uppernarsarneqarsimasoq nassiutissavaa.

TAMANNA UPPERNARSARNIARLUGU ataanit atsiortoq, pineqartut naalakkersuisuinit tamatumunnga pissusissamisoortumik piginnaatitaasoq, isumaqatigiissut manna atsiorpaa, New Yorkimi ulloq 19. december 1966-imi atsiugassanngortinneqartoq.

